

EUROOPAN PARLAMENTTI

1999

2004

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A5-0093/2003

25. maaliskuuta 2003

SUOSITUS

Liettuan tasavallan hakemuksesta liittyä Euroopan unionin jäseneksi
(AA-AFNS 1-6 – C5-0119/2003 – 2003/0901D(AVC))

Ulkoasioiden, ihmisoikeuksien sekä yhteisen turvallisuuden ja
puolustuspolitiikan valiokunta

Esittelijä: Ioannis Souldakis

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- *** Hyväksyntämenettely
parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia
- ***I Yhteispäätösmenttely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
- ***II Yhteispäätösmenttely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- ***III Yhteispäätösmenttely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

SISÄLTÖ

	Sivu
ASIAN KÄSITTELY	4
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	5
PERUSTELUT	7

ASIAN KÄSITTELY

Neuvosto pyysi 20. helmikuuta 2003 päivätyllä kirjeellä Euroopan parlamentin puoltavaa lausuntoa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklan mukaisesti Liettuan tasavallan hakemuksesta liittyä Euroopan unionin jäseneksi (AA-AFNS 1-6 – 2003/0901D(AVC)).

Parlamentin puhemies ilmoittaa istunnossa 7. huhtikuuta 2003 lähettäneensä kyseisen hakemuksen ja ehdotuksen sopimukseksi Liettuan tasavallan liittymisestä asiasta vastaavaan ulkoasioiden, ihmisoikeuksien sekä yhteisen turvallisuuden ja puolustuspolitiikan valiokuntaan (C5-0119/2003).

Ulkoasioiden, ihmisoikeuksien sekä yhteisen turvallisuuden ja puolustuspolitiikan valiokunta nimitti kokouksessaan 21. tammikuuta 2003 esittelijäksi Ioannis Souladakisin.

Valiokunta käsitteli hakemusta, ehdotusta liittymissopimukseksi, komission lausuntoa ja suositusluonnosta kokouksessaan 17.–19. maaliskuuta 2003.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi suositusluonnoksen äänin 57 puolesta, 1 vastaan ja 2 tyhjää.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Elmar Brok (puheenjohtaja), Christos Zacharakis (varapuheenjohtaja), Ioannis Souladakis (esittelijä), Alexandros Alavanos (Sami Näirin puolesta), Ole Andreasen, Per-Arne Arvidsson, Alexandros Baltas, André Brie, Véronique De Keyser, Rosa M. Díez González, Hélène Flautre (Joost Lagendijkien puolesta), Glyn Ford, Pernille Frahm (Luigi Vincin puolesta), Michael Gahler, Per Gahrton, Gerardo Galeote Quecedo, Jas Gawronski, Vitaliano Gemelli (Franco Marinin puolesta), Alfred Gomolka, Vasco Graça Moura (José Pacheco Pereiran puolesta), Klaus Hänsch, Magdalene Hoff, Ulpu Iivari (Catherine Lalumièren puolesta), Christoph Werner Konrad (Karl von Wogaun puolesta), Efstratios Korakas, Armin Laschet, Nelly Maes (Reinhold Messnerin puolesta), Cecilia Malmström, Pedro Marset Campos, Hugues Martin, Linda McAvan, Emilio Menéndez del Valle, Philippe Morillon, Pasqualina Napoletano, Raimon Obiols i Germà, Arie M. Oostlander, Doris Pack (Alain Lamassouren puolesta), Hans-Gert Poettering (Geoffrey Van Ordenin puolesta), Jacques F. Poos, Bernd Posselt (Amalia Sartorin puolesta), Luís Queiró, Reinhard Rack (John Walls Cushnahanin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), José Ribeiro e Castro (Jean-Charles Marchianin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Lennart Sacrédeus (David Sumbergin puolesta), Jannis Sakellariou, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacques Santer, Jürgen Schröder, Elisabeth Schroedter, Ursula Stenzel, Ilkka Suominen, Hannes Swoboda, Charles Tannock, Gary Titley (Mário Soaresin puolesta), Joan Vallvé, Bob van den Bos, Paavo Väyrynen, Demetrio Volcic, Jan Marinus Wiersma ja Matti Wuori.

Suositus jätettiin käsiteltäväksi 25. maaliskuuta 2003.

LUONNOS LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

Liettuan tasavallan hakemuksesta liittyä Euroopan unionin jäseneksi (AA-AFNS 1-6 – C5-0119/2003 – 2003/0901D(AVC))

(Hyväksyntämenettely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Liettuan tasavallan hakemuksen liittyä Euroopan unionin jäseneksi,
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklan mukaisesti esittämän pyynnön puoltavasta lausunnosta (C5-0119/2003),
 - ottaa huomioon komission lausunnon (KOM(2003) 79)¹,
 - ottaa huomioon ehdotuksen sopimukseksi Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unionin jäseneksi,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 86 artiklan ja 96 artiklan 6 kohdan,
 - ottaa huomioon 9. huhtikuuta 2003 antamansa päätöslauselman Kööpenhaminassa käytyjen laajentumisneuvottelujen päätelmistä²,
 - ottaa huomioon ulkoasioiden, ihmisoikeuksien sekä yhteisen turvallisuuden ja puolustuspolitiikan valiokunnan suosituksen (A5-0093/0003),
- A. ottaa huomioon, että ehdokasvaltioiden liittymisen ehdot ja jäseneksi liittymisestä aiheutuvat mukautukset on vahvistettu ehdotuksessa liittymissopimukseksi, ja pyytää tulla kuulluksi, mikäli kyseiseen tekstiin tehdään merkittäviä muutoksia,
- B. ottaa huomioon, että tässä puoltavassa lausunnossa ei määritetä parlamentin kantaa siihen, miten rahoitusnäkyviä mukautetaan laajentumiseen 6. toukokuuta 1999 tehdyn toimielinten sopimuksen 25 kohdan mukaisesti, ja ottaa huomioon, että ehdotuksen liittymissopimukseksi liitteeseen XV kirjatut määrät muodostavat rahoitusnäkyvien mukauttamisen vaatiman vähimmäistason,
1. antaa puoltavan lausunnon Liettuan tasavallan hakemuksesta liittyä Euroopan unionin jäseneksi;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän lausunnon neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Liettuan tasavallan hallituksille ja parlamenteille.

¹ Ei vielä julkaistu EUVL:ssä.

² Äänestys täysistunnossa 9. huhtikuuta 2003 (Brokin mietintö (A5-0081/2003)).

PERUSTELUT

Liettua jätti EU-jäsenyyshakemuksensa 8. joulukuuta 1995.

Liettuan hakemus on osa historiallista prosessia, jonka avulla pyritään lopettamaan Euroopan kahtiajako ja vahvistamaan demokraattiset järjestelmät koko maanosaan. Hakemus on seurausta Liettuan ja Euroopan yhteisöjen välisestä laajasta Eurooppa-sopimuksesta, jonka tavoitteena on ollut auttaa Liettuaa saavuttamaan unionin jäsenyyden.

Kööpenhaminassa kesäkuussa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä todettiin, että Itä- ja Keski-Euroopan ehdokasvaltiot voivat halutessaan saada unionin jäsenyyden, jos ne täyttävät seuraavat, usein Kööpenhaminan kriteereiksi kutsutut ehdot:

- demokraattisten järjestelmien vakaus, oikeusvaltion periaatteet, ihmisoikeudet ja vähemmistöjen kunnioittaminen ja suojeleminen
- toimiva markkinatalous sekä kyky kohdata unionin kilpailupaine ja markkinavoimat
- kyky selviytyä jäsenyyden aiheuttamista velvoitteista ja omaksua poliittisen unionin sekä talous- ja rahaliiton tavoitteet.

Ehdokasta arvioidaan näiden kolmen kriteerin – poliittisen, taloudellisen ja yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon – perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon myös maan hallinto- ja oikeusjärjestelmien mahdollisuudet noudattaa demokratian ja markkinatalouden periaatteita sekä soveltaa ja panna täytäntöön yhteisön lainsäädäntöä.

Komissio esitti kantansa Liettuan hakemuksesta 15. heinäkuuta 1997. Helsingissä 10.–11. joulukuuta 1999 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa päätettiin, että liittymisneuvottelut aloitettaisiin Liettuan ja viiden muun päätöstä odottavan maan kanssa. Näin toimiessaan Eurooppa-neuvosto noudatti Euroopan parlamentin pyyntöä lopettaa ehdokasvaltioiden jako kahteen ryhmään. Seuraavana keväänä käynnistettiin neuvottelut siitä, missä tahdissa ja millaisten sääntöjen mukaisesti Liettua sisällyttää osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panee tehokkaasti täytäntöön kaikkien EU:n jäsenvaltioiden noudattaman yhteisön säännösten.

Samaan aikaan laadittiin ja otettiin vähitellen käyttöön unionin rahoituspuitteet Liettuan tukemiseksi sen valmistautuessa EU-jäsenyyteen. Rahoituspuitteisiin kuuluvat Phare-, ISPA¹ ja Sapard²-ohjelmat, joista myönnetään liittymistä valmistelevalle tukea. Komissio on arvioinut valmistelujen edistymistä vuosikertomuksissa, joista viimeisin julkistettiin 9. lokakuuta 2002.

Brysselissä 24.–25. lokakuuta 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti avoimista kysymyksistä edellä mainitun kertomuksen ja lähes kaikilla aloilla loppuun käytyjen neuvottelujen perusteella. Tämä johti neuvottelujen päättämiseen Kööpenhaminassa 12.–13. joulukuuta 2002 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa.

¹ Liittymistä edeltävä rakennepolitiikan väline (Instrument for Structural Policies for Pre-accession).

² Maatalouden ja maaseudun kehittämisen erityinen liittymisohjelma (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development).

Euroopan parlamentti on Liettuan jäsenhakemuksen jättämisestä lähtien vakaasti tukenut maan liittymispyrkimyksiä lukuisissa päätöslauselmissaan ja viitannut asioihin, jotka vaativat erityistä huomiota. EU:n ja Liettuan välisessä parlamentaarisessa sekavaliokunnassa on käyty rakentavaa keskustelua Liettuan parlamentin (Seimas) kanssa.

ARVIOINTI

Liettua on edennyt pitkälle valmisteluissaan, ja sen ponnistelut jatkuvat. Useimmat jäljellä olevista haasteista ovat samankaltaisia kuin muiden liittymistä valmistelevien maiden haasteet. Neuvotteluissa sovitut siirtymäkaudet, joiden avulla Liettua saa lisäaikaa niillä aloilla, joilla lisäaika on katsottu tarpeelliseksi EU:n tasojen saavuttamiseksi, ovat paljolti samoja kuin muille maille myönnetty siirtymäkaudet.

Liettua on toistaiseksi pystynyt liittymisvalmisteluissaan ylläpitämään ennätysmäistä vauhtia, jos tarkastellaan sitoumusten täyttämistä. Lisäksi EU:n tuki Liettualle lisää uskoa siihen, että vaatimukset pystytään täyttämään.

Marraskuussa 2002 EU ja Venäjän federaatio antoivat Liettualle yhteisen julistuksen Kaliningradin kauttakulkua koskevista periaatteista. Päätöksessä sovittiin, että viisumivaatimukset tulisi korvata niin kutsutulla kauttakulkua helpottavalla asiakirjalla (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottavalla asiakirjalla (FRTD).

Kaliningradin kauttakulusta ei saa tulla suurta ongelmaa Schengen-alueen toiminnalle. Tämä edellyttää, että kaikki sopimuspuolet täyttävät sitoumuksensa.

Liettua sitoutui sulkemaan Ignalinan ydinvoimalan ykkösreaktorin ennen vuotta 2005 ja kakkosreaktorin viimeistään vuonna 2009. Tämän päätöksen vuoksi Liettuan energiantuotantoon ja -jakeluun on tehtävä merkittäviä muutoksia. EU myöntää aluksi 285 miljoonaa euroa sulkemiskustannusten kattamiseksi vuosina 2004–2006.

* * *

Esittelijällä ei tässä yhteydessä ole lisättävää jäljellä oleviin haasteisiin, jotka ovat samoja kuin muiden ehdokasvaltioiden haasteet. Niitä on jo käsitelty perin pohjin aikaisemmissa kertomuksissa ja päätöslauselmissa. Useimpiin niistä on myös otettu kantaa Kööpenhaminan liittymisneuvottelujen päätelmistä annetussa yleispäätöslauselmaluonnoksessa. Liettua voi luottaa komission opastukseen, sen kykyyn havaita puutteet ja sen tarjoamaan tukeen maan tavoitellessa jäsenyyttä.

Liettua on jatkuvien ponnistelujen ja EU:n myöntämän avun ansiosta saavuttanut jäsenysvalmisteluissa sellaisen tason, että Euroopan parlamentti voi antaa suostumuksensa maan liittymiselle ja toivottaa Liettuan lämpimästi tervetulleeksi Euroopan unioniin.